



ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

УДК 373.5.091.2:37.014.5

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20502372>

**Оцінка перших результатів функціонування академічних ліцеїв у місті
Кривий Ріг у контексті реформування профільної старшої школи**

Кріпак Тетяна Петрівна,

здобувачка вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

<https://orcid.org/0009-0002-5366-3962>

Сорочан Лілія Федорівна,

доктор філософії, старший викладач

кафедри англійської мови з методикою викладання

Криворізький державний педагогічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-1753-4055>

Павленко Марина Сергіївна,

здобувачка вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

<https://orcid.org/0009-0009-3827-2910>

Прийнято: 11.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз реформування профільної старшої школи в Україні в контексті створення мережі академічних ліцеїв як ключового інституційного механізму реалізації державної освітньої політики. Розкрито нормативно-правові засади трансформації системи повного загального середнього освіти, окреслено теоретичні підходи науковців



щодо профілізації навчання та індивідуалізації освітніх траєкторій здобувачів освіти.

У статті представлено результати емпіричного дослідження, проведеного у 2025 році серед учнів 11-х класів закладів загальної середньої освіти м. Кривого Рогу, що дозволило оцінити перші результати впровадження мережі академічних ліцеїв, рівень задоволеності учнів обраним профілем. Аналіз результатів проведеного опитування випускників криворізьких ліцеїв виявив низку системних проблемних аспектів, які потребують управлінського реагування, зокрема: значна частка учнів є здобувачами з неповною або відсутньою професійною визначеністю (понад 32%); наявний помірний рівень упевненості випускників у достатності шкільних знань для успішного складання НМТ-2025; високий ступінь залежності учнів від репетиторських послуг, що свідчить про необхідність посилення внутрішньошкільної підготовки; нерівномірність показників між окремими ліцеями щодо задоволеності профілем навчання та якістю викладання; обмежений вплив педагогічних працівників і адміністрацій на процес профільного та професійного самовизначення здобувачів освіти.

Обґрунтовано управлінські рекомендації щодо удосконалення профорієнтаційної роботи, розширення варіативності профілів навчання та посилення внутрішньошкільної підготовки до зовнішнього оцінювання. Результати дослідження можуть бути використані органами управління освітою та закладами освіти під час формування та розвитку мережі академічних ліцеїв.

Ключові слова: *реформування освіти; профільна середня освіта; академічні ліцеї; індивідуальна освітня траєкторія; професійне самовизначення; управління освітою; якість освітніх послуг; емпіричне дослідження.*



Evaluation of the first results of the academic lyceums' operation in the city of Kryvyi Rih in the context of reforming profile high school

***Abstract.** The article provides a complex analysis of the reform of the profile high school in Ukraine in the context of creating a network of academic lyceums as a key institutional mechanism for implementing state educational policy. The regulatory and legal basics of the transformation of the system of complete general secondary education are revealed, as well as the theoretical approaches of scientists to the profiling of education and the individualization of educational trajectories of education seekers that are outlined.*

The article presents the results of an empirical research conducted in 2025 among 11th grade students of secondary education institutions in the city of Kryvyi Rih, which made it possible to assess the first results of the implementation of the network of academic lyceums and the level of student satisfaction with the chosen profile.

Analysis of the results of the survey of Kryvyi Rih lyceums' graduates revealed a number of systemic problematic aspects that require a management response, in particular: a significant proportion of students are applicants with incomplete or absent professional certainty (over 32%); there is a moderate level of confidence among graduates in the sufficiency of school knowledge for successful completion of the NMT-2025; high degree of students' dependence on tutoring services, which indicates the need to strengthen in-school training; uneven indicators between individual lyceums regarding satisfaction with the profile of education and the quality of teaching; limited influence of pedagogical workers and administrations on the process of profile and professional self-determination of education seekers.

Management recommendations are substantiated for improving career guidance work, expanding the variability of study profiles, and strengthening in-school



preparation for external assessment. The results of the research can be used by education management bodies and educational institutions during the formation and development of a network of academic lyceums.

Keywords: *education reform; profile secondary education; academic lyceums; individual educational trajectory; professional self-determination; educational management; quality of educational services; empirical research.*

Постановка проблеми. Трансформація системи загальної середньої освіти в Україні відбувається в межах оновлених нормативно-правових актів та базових законів «Про освіту» (2017) [19], «Про повну загальну середню освіту» (2020) [20], Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року «Освіта переможців» [23], державних стандартів та програмних документів, що визначають стратегічні орієнтири освітньої політики. У Державному стандарті профільної середньої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України (25 липня 2024 р. № 851) визначено мету, компетентності, програмовані результати; наголошується на можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії за академічним (академічні ліцеї – 10-12 класи) або професійним (заклади професійної / професійно-технічної освіти) спрямуванням, а також здобути повну загальну середню освіту – фахову передвищу та спеціалізовану освіту [4]. Отже, сьогодні документально закріплено компетентнісну модель навчання, принципи автономії закладів освіти та право здобувачів освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Наказом Міністерства освіти і науки України №1451 від 10.10.2024 «Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї)» [17] визначено організаційну модель функціонування старшої профільної школи.



Реформа профільної старшої школи є стратегічним завершенням трансформації загальної середньої освіти. Створення мережі академічних ліцеїв спрямоване на підвищення якості освіти, забезпечення індивідуалізації навчання та професійного самовизначення учнів. Успіх реформи залежить від узгодженості нормативної бази, управлінських рішень, ресурсного забезпечення та підтримки педагогічної спільноти.

Створення мережі ліцеїв академічного спрямування є надзвичайно важливим і водночас складним процесом для органів місцевого самоврядування. Процеси соціально-економічної нестабільності, виклики, пов'язані з повномасштабним вторгненням російської федерації, змішаний формат організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, ускладнюють реалізацію вимог чинного законодавства.

Аналіз досліджень і публікацій. Вивчення публікацій останнього часу свідчить про актуалізацію розробки проблеми профільного навчання в аспекті трансформації загальної середньої освіти. Концептуальною основою реформування старшої профільної школи стали дослідження таких науковців, як-от: Т. Засекіна [5], В. Кремень [6], О. Ляшенко [12; 13], Ю. Мальований [11], О. Топузов [24], Б. Чижевський [27], Л. Шелестова [28]. Науковці Національної академії педагогічних наук України розглядають профільну середню освіту як завершальний етап повної загальної середньої освіти, спрямований на індивідуалізацію навчання та професійне самовизначення учнів.

Засадничий, узагальнювальний характер має ґрунтовна стаття «Профільна середня освіта: концептуальні засади для нової української школи» (В. Кремень, О. Топузов, О. Ляшенко, Ю. Мальований, Т. Засекіна), яку було опубліковано у «Віснику Національної академії педагогічних наук України» у 2023 р. [6]. Автори, виходячи із стратегічної функції завершального етапу здобуття середньої освіти – «<...>наданні можливості здобувачам освіти задовольнити свої освітні потреби залежно від подальших життєвих планів – продовження



навчання чи здобуття професії», наголошують на тому, що «<...>профільна середня освіта повинна ґрунтуватися на засадах глибокої індивідуалізації та диференціації навчання, урахуванні потреб і інтересів учнів, їхніх здібностей і життєвих намірів самореалізації» [6, с. 1]. У процесі трансформації вітчизняної системи повної загальної середньої освіти на рівні профільної середньої освіти головна роль відводиться органам місцевого самоврядування, які повинні сформувати мережу закладів профільної середньої освіти різного типу (академічні і професійні ліцеї, коледжі, заклади спеціалізованої освіти), які функціонують головним чином відокремлено або в комплексі з іншими установами і закладами освіти (див.: [6; 12]).

Зазначимо, що дослідження вітчизняних науковців, насамперед представників Національної академії педагогічних наук України, і склали підґрунтя для розробки Стратегічного плану діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року «Освіта переможців» [23] і створення відповідного Державного стандарту профільної середньої освіти [4], а також теоретико-методологічну та законодавчо-правову базу для подальшої розбудови освітньої системи України.

Усе освітянське співтовариство: науковці, управлінці освітою, керівники освітніх закладів, учителі, методисти, здобувачі, їхні батьки, громади – не стоїть осторонь розв’язання складної проблеми реформування профільної середньої освіти. Так, освітній потенціал профільної школи визначено в багатьох публікаціях: Г. Москалик, Д. Москалик формулюють засади профільної освіти в умовах переходу на другий етап реформи [15]; О. Барановська характеризує профільну освіту як навчання для майбутнього [2]; В. Гапон, М. Шараєвська, Т. Дерепя – як чинник надання якісної повної загальної середньої освіти [3]; А. Литвинчук, О. Барабаш, М. Шараєвська, Т. Дерепя описують шляхи реформи старшої школи в Україні [10].



Важливим аспектом впровадження профільного навчання є визначення його змісту та структури. Розкриттю цієї проблеми присвячено колективну монографію «Формування змісту профільного навчання: теоретико-методологічний аспект» (авт.: Г. Васьківська, В. Кизенко, С. Косянчук, О. Барановська), в якій сформульовано концептуальні засади цього процесу, визначено дидактичні та метапредметні основи формування змісту профільного навчання в єдності його інваріантної і варіативної складових, обґрунтовано підходи до конструювання змісту навчання в старшій школі на основі його інтеграції [26]. І. Мосякова розглядає зміст сучасної профільної освіти, моделювання загальнопредметної та профільної освіти з позиції характеристики змісту освіти, пріоритетів, цінностей, ключових особливостей, ступеня, критеріїв оцінки підсумкових результатів [16]. У дослідженнях деяких науковців виявлено особливості формування змісту освітніх компонентів профільної середньої освіти різних освітніх галузей: громадянської та історичної – П. Мороз, І. Мороз [14]; непрофільних предметів у профільній школі – Г. Лашевська [8] та ін.

У низці публікацій описано певні результати запровадження ліцеїв (М. Головка, Т. Засєкіна [29]; А. Кудра [7]; А. Литвинчук, О. Барабаш, М. Шараєвська, Т. Дерєпа [9]); стратегічні орієнтири та успішні практики профільної середньої освіти професійного спрямування (О. Алексєєва [1]).

Науковці підкреслюють необхідність поєднання обов'язкового ядра змісту освіти з варіативними компонентами, що забезпечують освітню мобільність і можливість формування індивідуальних освітніх траєкторій.

Методичні рекомендації [21; 25] щодо становлення старшої профільної школи, формування профілів навчання в академічних ліцеях визначають моделі побудови навчальних планів, принципи кластеризації предметів і механізми реалізації профільності.

Таким чином, у центрі уваги досліджень – першочергові завдання, що стоять перед профільною середньою освітою, а саме: питання щодо реального



запровадження профільної середньої освіти за двома спрямуваннями – академічним і професійним; визначення змісту освіти; розробки освітніх/освітньо-професійних програм відповідно до обраних профілів навчання, професій чи спеціальностей; створення органами місцевого самоврядування мережі закладів профільної середньої освіти різного типу.

Мета статті – на основі емпіричного дослідження оцінити перші результати функціонування академічних ліцеїв у місті Кривий Ріг у контексті реформування профільної старшої школи; визначити основні труднощі та накреслити шляхи їх подолання.

Методи дослідження: контент-аналіз нормативно-законодавчих документів і наукової літератури – для визначення теоретичних засад профільної середньої освіти; методи емпіричного дослідження (анкетування, опитування здобувачів освіти, кількісно-якісний аналіз) – для отримання емпіричних даних щодо ставлення до профільної освіти та особистих прагнень, освітніх потреб і професійних намірів; систематизація та узагальнення отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Профільна школа має бути не формальною зміною статусу закладу, а змістовною трансформацією освітнього процесу.

Доцільність і своєчасність трансформації освітньої системи в Україні підтверджується й соціологічними опитуваннями. Так, результати всеукраїнського соціологічного дослідження щодо сприйняття громадськістю реформи профільної середньої освіти, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення Швейцарсько-українського проєкту DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» – у партнерстві з Міністерством освіти і науки України, засвідчують, що батьки, учні, педагоги готові до реформи, підтримують профільне навчання і можливість вибору предметів в старшій профільній школі. Більшість опитуваних погоджуються, що реформа змінить якість навчання на краще [22].



Як визначено в Державному стандарті [4] та наголошено в публікаціях науковців [6; 12; 13; 27], одним із шляхів реалізації профільної середньої освіти в умовах заключного етапу реформування повної загальної середньої освіти в контексті концепції «Нова українська школа» є сформована мережа закладів середньої освіти різних типів (академічні та професійні ліцеї, фахові коледжі, заклади спеціалізованої освіти), які повною мірою задовольнили б освітні потреби сучасних здобувачів освіти.

До ключових викликів впровадження профільної освіти в Україні належать: забезпечення рівності доступу до профільної освіти; необхідність оптимізації мережі закладів освіти; кадрове забезпечення профільних дисциплін; розроблення якісного навчально-методичного забезпечення; управління змінами в умовах воєнного стану.

Зазначимо, що поняття «академічний ліцей» у нормативно-законодавчих документах розуміється як заклад освіти, що забезпечує здобуття профільної середньої освіти академічного спрямування (див.: [17; 18]). Його створення передбачає формування спроможної мережі, концентрацію ресурсів, забезпечення кадрового потенціалу та належної матеріально-технічної бази.

Департаментом освіти і науки виконкому Криворізької міської ради проведена значна робота та сформована мережа багатoproфільних ліцеїв академічного спрямування, яка готуватиме здобувачів освіти до подальшого професійного зростання та академічного навчання і зробить освітній процес більш гнучким до потреб сучасного ринку праці.

Для оцінки перших результатів впровадження профільної освіти через формування мережі академічних ліцеїв у Кривому Розі у 2025 р. було проведено опитування серед 1311 учнів 11-тих класів, що становить 43,5% від загальної кількості здобувачів освіти зазначеної категорії. На рис. 1 показано кількість респондентів (у %) по ліцеях Кривого Рогу, що брали участь в опитуванні.

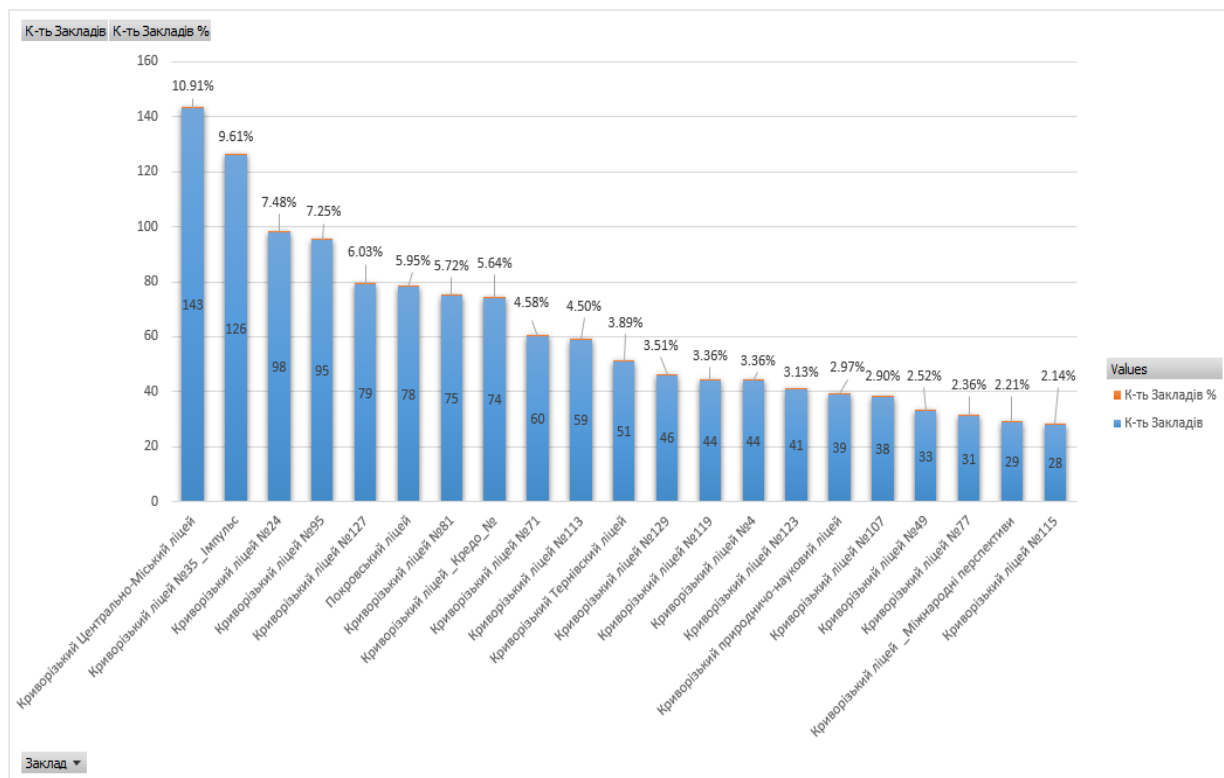


Рис. 1. Кількість випускників ліцеїв Кривого Рогу, що брали участь в опитуванні

Метою опитування було вивчення освітніх потреб і професійних намірів випускників після завершення навчання в закладах загальної середньої освіти та оцінка задоволеністю отриманих освітніх послуг.

Результати опитування свідчать (рис. 2), що переважна більшість випускників (понад 63%) орієнтовані на вступ до закладів вищої освіти України, що підтверджує стабільно високий попит на вищу освіту та академічну спрямованість учнів ліцеїв міста (на діаграмі тут і далі: перше число – кількість опитуваних, друге число – через кому – показник у відсотках – Т. К.).

Особливої уваги потребує група не визначених у виборі учнів, частка яких у середньому становить 20,44%.

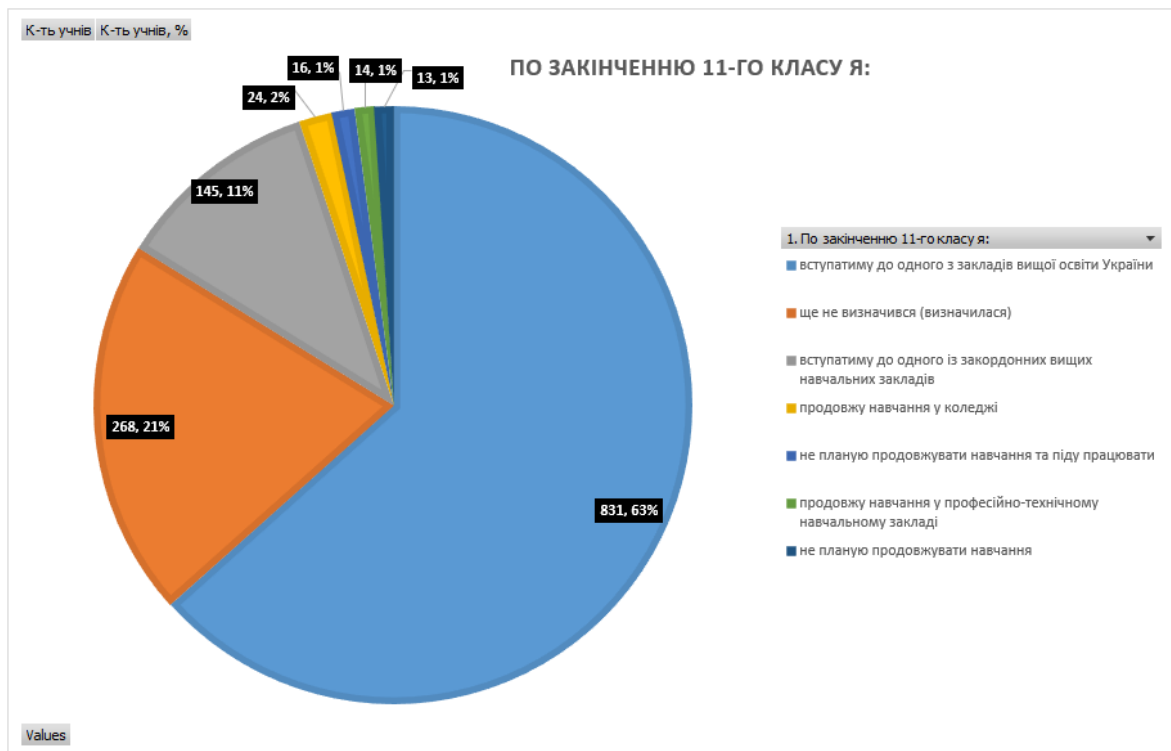


Рис. 2. Відповіді здобувачів освіти на питання «Після закінчення 11-го класу я планую...»

Учні загалом демонструють сталу та прогнозовану орієнтацію на продовження освіти, переважно в закладах вищої освіти України. Водночас відмінності між окремими ліцеями та значна частка невизначених у виборі випускників підтверджують актуальність цілеспрямованого й диференційованого підходу до профорієнтаційної роботи з урахуванням специфіки кожного закладу освіти.

Важливим питанням було про задоволеність / незадоволеність обраним здобувачем профілем освіти. Узагальнено відповіді на питання анкети показано на рис. 3.



Рис. 3. Відповіді здобувачів освіти на питання «Профіль класу, в якому я навчаюсь»

Переважна більшість учнів повністю задоволена обраним профілем навчання, що підтверджує доцільність запровадженої профільної диференціації та орієнтацію закладів освіти на врахування освітніх інтересів здобувачів.

Частка учнів, які зазначили, що профіль не відповідає або скоріше не відповідає їхнім професійним намірам, становить 30,13%.

Низькі показники позитивної оцінки профілю у деяких закладах освіти свідчать про обмеженість профільної пропозиції, недостатню гнучкість навчальних траєкторій або формальний характер профорієнтаційної роботи.

Хоча більшість учнів позитивно оцінює відповідність обраного профілю своїм професійним намірам, наявність майже третини незадоволених або невпевнених здобувачів освіти вказує на потребу вдосконалення профільної політики. Особливої уваги потребують заклади з низьким рівнем позитивних оцінок і високою часткою невизначених учнів, що актуалізує необхідність посилення профорієнтаційної роботи, розширення варіативності профілів і більш активного впровадження індивідуальних освітніх траєкторій.

Опитувані випускники мали змогу оцінити якість викладання в своїх ліцях (рис. 4).



Рис. 4. Відповіді здобувачів освіти на питання «Чи задовольняє мене якість викладання навчальних предметів?»

71,85% респондентів надали позитивну оцінку якості викладання (варіанти «так» та «скоріше так»).

Наявність майже п'ятої частини негативних і невизначених відповідей указує на потребу більш детального аналізу освітнього процесу в окремих закладах. Особливої уваги потребують ліцеї з низькими показниками задоволеності та високою часткою учнів, які не можуть сформувати чітку оцінку. Це актуалізує необхідність удосконалення методик викладання, розвитку індивідуального підходу та посилення зворотного зв'язку між учнями й педагогами.

Успішне складання Національного мультипредметного тесту є визначальним для подальшого навчання у закладах вищої освіти та професійного самовизначення здобувачів. Це вкрай важливе для здійснення мрій про майбутню професію, освітніх потреб і прагнень. Чи готові наші

випускники до нього? Чи достатній у них запас знань, умінь і навичок, чи сформовані необхідні компетентності? Відповіді криворізьких випускників на це питання узагальнено на рис. 5.



Рис. 5. Відповіді здобувачів освіти на питання про достатність отриманих знань для успішного складання Національного мультипредметного тесту

Здобувачі зазначають, що мають помірний рівень упевненості у власній готовності до складання НМТ. Майже половина опитуваних учнів вважає, що знань, здобутих у старшій школі, буде достатньо (15%) або скоріше достатньо (35%) для успішного проходження тестування. Мають сумніви щодо якості власних знань 23% опитуваних, а повністю не впевнені в них – 23%.

Переважна більшість опитуваних учнів покладається на додаткові освітні ресурси поза межами школи, насамперед на репетиторів (57% опитуваних), а не на заклад, в якому навчаються. Лише 9% опитуваних указали на достатність знань, отриманих під час уроків, для випробування (рис. 6).



Рис. 6. Відповіді здобувачів освіти на питання про додаткові ресурси отримання знань

Це є чітким сигналом для закладів освіти щодо необхідності посилення навчальної підтримки учнів; збільшення кількості консультацій і факультативів; запровадження тренувальних НМТ-сесій; активнішого використання онлайн-платформ і навчальних модулів для системної підготовки до тестування.

Учні загалом демонструють високу лояльність до своїх ліцеїв і не схильні змінювати заклад освіти навіть за умови можливості обрати більш відповідний профіль у іншому закладі. Водночас наявність значної частки учнів, готових до зміни закладу освіти, або таких, що не можуть визначитися, вказує на потребу подальшого розвитку профільної пропозиції, посилення профорієнтаційної роботи після 9 класу та інформування учнів про можливі освітні траєкторії. Узагальнено результати продемонстровано на рис. 7.

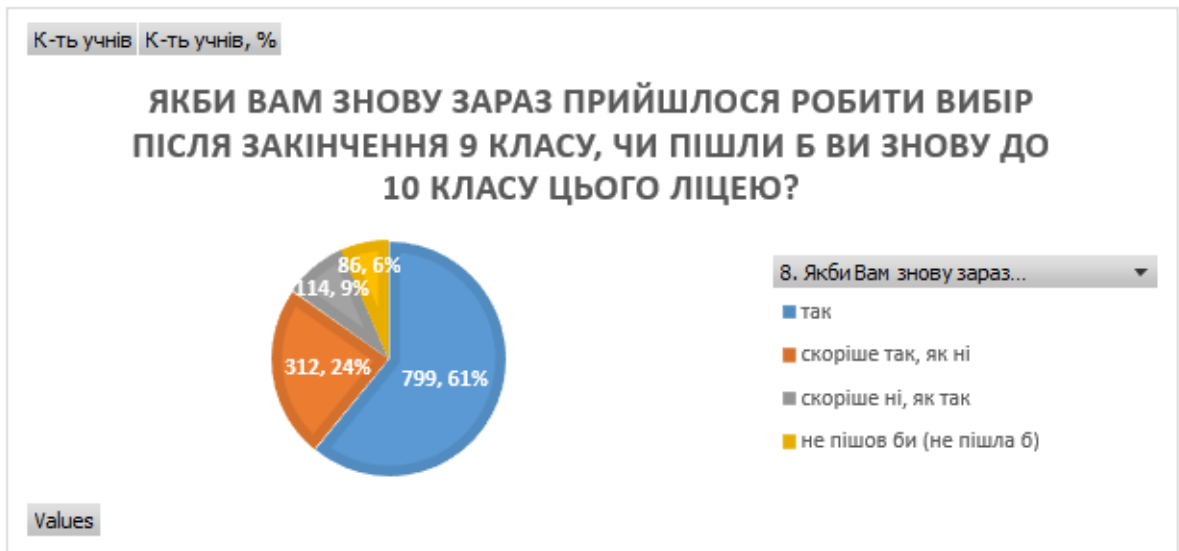


Рис. 7. Відповіді здобувачів освіти на питання про можливість зміни профілю ліцею

Правильний вибір профільної освіти суттєво впливає на професійне самовизначення, на вибір напрямку подальшого навчання та/або працевлаштування (рис. 8).



Рис. 8. Відповіді здобувачів освіти на питання про майбутню професію



Майже 70% опитуваних мають сформоване або частково сформоване уявлення про своє професійне майбутнє.

Водночас значна частина учнів (приблизно 30%) демонструє недостатній рівень професійного самовизначення.

Отже, аналіз результатів проведеного опитування випускників криворізьких ліцеїв виявив низку системних проблемних аспектів, які потребують управлінського реагування, зокрема:

- ✓ значна частка учнів є здобувачами з неповною або відсутньою професійною визначеністю (понад 32%);
- ✓ наявний помірний рівень упевненості випускників у достатності шкільних знань для успішного складання НМТ-2025;
- ✓ високий ступінь залежності учнів від репетиторських послуг, що свідчить про необхідність посилення внутрішньошкільної підготовки;
- ✓ нерівномірність показників між окремими ліцеями щодо задоволеності профілем навчання та якістю викладання;
- ✓ обмежений вплив педагогічних працівників і адміністрацій на процес профільного та професійного самовизначення здобувачів освіти.

Висновки. На основі емпіричного дослідження нами були оцінені перші результати функціонування академічних ліцеїв у місті Кривий Ріг у контексті реформування профільної старшої школи; визначено основні труднощі та накреслено шляхи їх подолання.

Для підвищення якості профільної середньої освіти та забезпечення більш усвідомленого освітнього й професійного вибору учнів доцільно:

1. Посилити систему профорієнтаційної роботи в академічних ліцеях шляхом: упровадження регулярних індивідуальних і групових профорієнтаційних консультацій; залучення практичних психологів і соціальних педагогів; проведення професійного тестування учнів 9–11 класів.



2. Розширити та оптимізувати профільну пропозицію закладів освіти з урахуванням освітніх запитів учнів, результатів моніторингових досліджень і потреб регіонального ринку праці.

3. Посилити внутрішньошкільну підготовку до НМТ, зокрема через: системне проведення тренувальних тестувань; організацію консультацій і факультативів; використання матеріалів НМТ у поточному та підсумковому оцінюванні; внутрішній моніторинг готовності учнів до тестування.

4. Підвищити роль педагогічних працівників у супроводі освітнього та професійного самовизначення учнів шляхом цільових методичних заходів і підвищення кваліфікації.

Перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів розв'язання проблеми підвищення якості профільної середньої освіти загалом і ефективного функціонування академічних ліцеїв у Кривому Розі. Перспективи подальшого вивчення бачимо у розробці методичних рекомендацій для керівників академічних ліцеїв щодо профілізації навчання, впровадження індивідуальної освітньої траєкторії та профорієнтаційних консультацій для професійного самовизначення здобувачів освіти.

Література

1. Алексеева О. І. Профільна середня освіта професійного спрямування: стратегічні орієнтири та успішні практики. *Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації: зб. матеріалів*. Київ: Освіта, 2024. С. 138–141. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/740420/>.

2. Барановська О. В. Профільна освіта: навчання для майбутнього. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2024: інтеграційні процеси в освіті у науковому дискурсі: зб. матеріалів VIII Міжнар. наук. конф. (м. Київ, 30 трав. 2024 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України. Київ-Дрогобич: ТЗОВ «Трек-ЛТД», 2024. С. 97–101. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742458/>.*



3. Гапон В. В., Шараєвська М. І., Дерепка Т. С. Профільне навчання як чинник надання якісної повної загальної середньої освіти. *Освітня аналітика України*. 2022. №3 (19). С. 57–74. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-3-57-74>.
4. Державний стандарт профільної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. №851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-п#Text>.
5. Засекіна Т. М. Концептуальні засади розроблення модельних навчальних програм для профільної освіти: Наукова доповідь на методологічному семінарі «Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації», 4 квітня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2024. № 6 (1). С. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6111>.
6. Кремень В. Г., Топузов О. М., Ляшенко О. І., Мальований Ю. І., Засекіна Т. М. Профільна середня освіта: концептуальні засади для нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. №5 (2). С. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5201>.
7. Кудра А. С. Обдарованість учнів і вибір профілю навчання в ліцеї. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. №4 (99), IV квартал. С. 128–132. DOI: [https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4\(99\)-14](https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-14).
8. Лашевська Г. Якою бути хімії як непрофільному предмету в профільній школі? *Матеріали конференцій МЦНД* (20.09.2024; Одеса, Україна). 2024. С. 235–246. DOI: <https://doi.org/10.62731/mcnd-20.09.2024.005>.
9. Литвинчук А. О., Барабаш О. А., Шараєвська М. І., Дерепка Т. С. Аналіз мережі ліцеїв у контексті реформи профільної середньої освіти. *Загальна середня освіта*. 2025. №3. URL: <https://science.iea.gov.ua/2025-3-36-53/>.
10. Литвинчук А., Барабаш О., Шараєвська М., Дерепка Т. Реформа старшої школи в Україні. *Synergy of Science, Technology, and Innovation: Proceedings of the International Scientific Conference*, м. Амстердам, 6 травня 2025 р. Амстердам,



2025. С. 84–87. URL: <https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2025/05/re-06.05.25.pdf>.

11. Ляшенко О. І., Мальований Ю. І. Профільна середня освіта як об'єкт дидактичних досліджень. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі*: зб. матеріалів II Міжн. науково-практ. інтернет-конф., 22-23 листопада 2022 р. / за наук. ред. док. пед. н., проф., дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; док. пед. н., проф. О. Малихіна. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 299 с. С. 3–4. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/02/Zbirnyk-Svit-dydaktyky-2.pdf>.

12. Ляшенко О. І. Профільна середня освіта для нової української школи: Наукова доповідь на методологічному семінарі «Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації», 4 квітня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2024. №6 (1). С. 1–5. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6105>.

13. Ляшенко О. І. Шляхи реалізації профільної середньої освіти в умовах реформування української школи. *Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації*: зб. мат. / за заг. ред. Ляшенко О. І., Засекіної Т. М., Мальованого Ю. І., Литвинової С. Г., Малиношевської А. В. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2024. 288 с. С. 10–15. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740085/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9C%D0%A1_v5.pdf

14. Мороз П., Мороз І. Формування змісту освітніх компонентів громадянської та історичної освітньої галузі профільної середньої освіти. *Проблеми сучасного підручника*. 2024. Вип. 32. URL: <https://ipvid.org.ua/index.php/psp/article/view/719/824>.

15. Москалик Г. Ф., Москалик Д. Г. Формування засад профільної освіти в умовах переходу на другий етап реформи «Нова українська школа». *Актуальні проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки та техніки в умовах*



інтеграції України в Європейський науково-виробничий простір: II Міжнар. наук.-практ. конф. Кременчук, 2022. С. 90–91.

16. Мосякова І. Ю. Взаємодія загальної середньої та позашкільної освіти в організації профільного навчання. *Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації*: зб. матеріалів / за заг. ред. О. І. Ляшенко, Т. М. Засекіної, Ю. І. Мальованого та ін. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2024. С. 94–99. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740460/1/МОСЯКОВА_ІЮ_Збірник_Методлог%20сем%20Профільна%20НАПН%202024-94-99.pdf.

17. Наказ МОН України №1451 від 10.10.2024 «Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v1451729-24>.

18. Положення про ліцей: постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2021, № 1062. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1062-2021-%D0%BF#Text>.

19. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

20. Про повну загальну середню освіту: Закон України № 463-IX від 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

21. Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. Старша профільна школа: кроки до становлення: методичні рекомендації. Київ, 2019. 52 с. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/483/4.pdf>.

22. Соціологічне дослідження «Реформа профільної середньої освіти». Київський міжнародний інститут соціології на замовлення Швейцарсько-українського проекту DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» у партнерстві з Міністерством освіти і науки України. 2024. URL: <https://decide.in.ua/reforma-profilnoyi-serednoyi-osvity-pidbytopidsumky-analitychnogo-etapu-rozrobky-strategiyi/>.



23. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року «Освіта переможців» / М-во освіти і науки України. Київ, 2024. URL: <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/Docs%20Kampania%20Priyom%2024/Strateh.plan.diyalnosti.MON.do.2027.roku.pdf>.

24. Топузов О. Реформа загальносередньої освіти «Нова українська школа»: стратегічні орієнтири та досягнення у реалізації. *Education: Modern Discourses*. 2025. №8. С. 6–15. DOI: <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2025-8-01>.

25. Фасоля О., Сеїтосманов А., Мархлевські В. Старша профільна школа: кроки до становлення. Версія 2.0. Київ, 2024. 76 с. URL: https://eprints.zu.edu.ua/40902/1/ProfileEducation_2.pdf.

26. Формування змісту профільного навчання: теоретико-методологічний аспект: кол. монографія / авт. кол.: Г. О. Васьківська, В. І. Кизенко, С. В. Косянчук, О. В. Барановська, та ін.; за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2018. 260 с. URL: <https://undip.org.ua/library/formuvannia-zmistu-profilnoho-navchannia-teoretyko-metodolohichnyu-aspekt-monohrafiia/>.

27. Чижевський Б. Особливості управління трансформаційними процесами у закладах загальної середньої освіти. *Серія «Педагогічні науки»*. 2024. Том 29, №58. URL: <https://ojs.uem.edu.ua/index.php/vpop/article/view/745>.

28. Шелестова Л. Теоретичні основи розроблення змісту профільної середньої освіти та формування профілів. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Том 13, №8. С. 171–179. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i8-022>.

29. Holovko M., Zasiakina T. Models of formation and implementation of the academic-orientated learning profiles in the New Ukrainian School. *Education: Modern Discourse*. 2024. №7. P. 34–46. DOI: <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2024-7-04>.